Talousvaliokunta 7.9.2026
TaV@eduskunta.fi

Aihe: HE 70/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta
Aika: Tiistai 8.9.2026 klo 12.00
Kuultava: Suomen uusiutuvat ry

Suomen uusiutuvat ry kiittää mahdollisuudesta tuulla kuultavaksi ja antaa eduskunnan talousvaliokunnalle kirjallisen lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (”hallituksen esitys”).

Suomen uusiutuvat ry toivoo valiokunnan kiinnittävän hallituksen esityksessä huomiota seuraaviin yksityiskohtiin, joilla on lakiesityksen myötä vaikutuksia energiantuotantoon.

1. Tuulivoiman kiinteä etäisyys asutuksesta
Hallituksen esitykseen on sisällytetty **1 250 metrin vähimmäisetäisyys (68 §, 2 momentti) tulee poistamaan yli 30 prosenttia potentiaalisesta tuulivoimalakannasta FCG:n ympäristöministeriölle tekemän selvityksen ja Suomen uusiutuvien hankeotannan tietojen mukaan**. Sääntely sulkee käytännössä pois suuren osan Etelä-Suomen mahdollisista tuulivoima-alueista sekä monet teollisuuskäytössä olevat alueet. **Suomen energiaturvallisuuden ja sähköjärjestelmän tasapainon vuoksi on tärkeää, että tuulivoimalle löydetään sopivia alueita myös eteläisemmästä Suomesta.** Käytännössä myös etelään (ja itäiseen Suomeen) rakentaminen tarkoittaa vahvempaa hajautettua energiantuotantoa, tasaisempaa sähköntuotantoa ja siten pienempiä sähkön hinnanvaihteluja.

Vaikka hallituksen esitykseen 1250 metrin vähimmäisetäisyydestä asutuksen ja tuulivoiman välille on sisällytetty joustoja (maakuntakaavassa tätä lyhyemmän etäisyyden määrittäminen tai 4/5 maanomistajien suostumus lyhyemmälle etäisyydelle), tulee etäisyys jatkossa käytännössä olemaan laissa säädetty 1,25 km suunnittelujärjestelmän ominaisuuksien vuoksi.

Hallituksen esityksestä seuraa ristiriitaisesti, että **vaikka hallituksen esitys muuten muuttaa maakuntakaavoitusta entistä strategisempaan suuntaan, tulee tuulivoimalle maakuntakaavasta sitova suunnitteluinstrumentti**. Maakuntatasolla ei ole mahdollista arvioida riittävällä tarkkuudella tuulivoiman sijoittumista. Tarkemmat vaikutusarviot ja hankesuunnittelu tehdään YVA-menettelyn ja osayleiskaavoituksen yhteydessä. Tämän myötä tuulivoimahankkeet sijoittuvat usein osittain maakuntakaavan osoittamalle tuulivoima-alueelle ja osittain sen ulkopuolelle. ***Ehdotamme, että maakuntakaavassa olevia hankkeita koskeva poikkeus koskisi myös maakuntakaavan tuulivoima-alueiden ulkopuolelle sijoittuvia voimaloita, jotka ovat osa samaa hankekokonaisuutta.***

Suomen uusiutuvat ry | Renewables Finland
Yliopistonkatu 34 B 17, 40100 Jyväskylä, Finland
suomenuusiutuvat.fi | info@suomenuusiutuvat.fi

Suomessa on hyvin toimiva ohjeistus äänen mallintamiseksi sekä tieteellisiin tutkimuksiin perustuvat tuulivoiman äänen ulkomelutason ohjearvot, joita asutuksen luona ei saa ylittää. On perusteltua pitäytyä nykyisessä sääntelyssä, joka perustuu todellisiin vaikutuksiin.

2. Hallituksen esityksen siirtymäsäännös
128 § mukaan vireillä olevat kaavat, jotka on asetettu ehdotuksena julkisesti nähtäville ennen tämän lain voimaantuloa, etenevät nykyisen lainsäädännön mukaisesti**. *Esitämme valiokunnalle, että siirtymäsäännös ulotettaisiin koskemaan kaikkia sellaisia kaavoja, jotka on asetettu vireille ennen tämän lain voimaantuloa.*** Kaavoitus on useita vuosia vievä prosessi, joka vie satoja tuhansia euroa. On kohtuutonta sekä hanketoimijan että maanomistajien näkökannasta, että lainsäädäntö muuttuu kesken kaavoitusprosessin, mikä tulee ns. *yhdessä yössä* tekemään osan hankkeista toteuttamiskelvottomiksi.

Vireillä olevia kaavoja koskevan siirtymäsäännöksen laajentaminen on perusteltua lisäksi tärkeän sääntelyn johdonmukaisuuden näkökulmasta. Hallituksen esityksessä nykyiset maakuntakaavat jäisivät voimaan "tämän lain mukaisena maakuntakaavana", vaikka ne on laadittu ennen nyt esitettyjä uusia sisältövaatimuksia. Tällöin **ei ole johdonmukaista, että vuosia valmistellut ja jo vireillä olevat kaavat joutuisivat kesken prosessin uuden sääntelyn piiriin ristiriitaisin vaatimuksin. Ehdotettu siirtymäsäännös parantaisi oikeusvarmuutta ja vahvistaisi luottamusta alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän ennakoitavuuteen.**

3. Vähintään 50 hehtaarin aurinkovoima-alueiden kaavoituspakko
Hallituksen esityksen mukaan rakentamislakia muutettaisiin siten, että pinta-alaltaan vähintään 50 hehtaarin kokoisen aurinkovoimalan rakentaminen edellyttäisi aina aurinkovoimayleiskaavaa tai asemakaavaa. Raja on **kohtuuttoman matala ja ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa luvituksen sujuvoittamisesta**. Kaavaraja kaventaa radikaalisti kuntien harkintavaltaa, lisää hallinnollista kuormaa kaavoitusresursseista kärsivissä kunnissa ja pidentää hankkeiden läpimenoa ilman selkeää lisäarvoa ympäristö- tai sidosvaikutusten arvioinnille.

Nykyinen sääntely ja hallinto-oikeuskäytäntö sekä viranomaisten tulkinnat ovat osoittaneet, että 80–200 hehtaarin aurinkovoimahankkeita on voinut viedä eteenpäin suunnittelutarveratkaisulla tai uuden rakentamislain myötä (sijoittamis- ja) rakentamisluvalla. **Pelkän aurinkovoimahankkeen koon ei tulisi johtaa kaavaprosessiin, vaan yhteensovittamisen tarpeet tulisi aina arvioida tapauskohtaisesti mm. kunkin hankkeen sijainnin, ja alueella olevien yhteensovitettavien toimintojen perusteella,** kuten jo nyt tehdään. Vuoden 2025 lopussa Suomessa oli yhteensä 81 hanketta, jotka etenivät vanhan kaavoittamislain mukaisella suunnittelutarveratkaisulla ja 20 hanketta, jotka etenivät pelkällä rakentamisluvalla. Samaan aikaan kehitteillä oli yhteensä 84 hanketta, jotka olivat etenemässä kaavoituksella. **Viranomaiset ovat siten jo nyt vaatineet kaavaa silloin, kun alueella on ollut yhteensovitettavia toimintoja siten, että kaavoitus on tarpeellista.**

Kategorinen 50 hehtaarin kaavaraja myös nostaa hankekustannuksia ja **vaikeuttaa aurinkovoiman sijoittamista nimenomaan niille alueille, joita hallitusohjelmassa halutaan hyödyntää, eli joutomaille** ja **käytöstä vapautuneille turvetuotantoalueille**. Energiatuotannon osalta kaavaraja myös heikentää mahdollisuuksia vahvistaa sähköjärjestelmän tasapainoa ja joustavuutta sekä jättää hyödyntämättä aurinkovoiman muut hyödyt. ***Esitämme valiokunnalle harkittavaksi, että kaavaraja nostetaan 120 hehtaariin, joka on lähempänä nykyistä YVA-rajaa***.

Kesän 2026 aikana Suomen uusiutuvat toteutti päättäjäbarometrikyselyn, jonka osana selvitettiin, *millaiselle alueelle aurinkovoimaa toivotaan rakennettavan*. Muun muassa valtakunnan ja maakuntien päättäjistä sekä virkahenkilöistä koostuvasta vastaajajoukosta yli 75 prosenttia kannatti aurinkovoiman rakentamista juuri joutomaille***. Kaavarajan nostamisen lisäksi esitämmekin valiokunnalle harkittavaksi kaavarajan poikkeusta, jonka mukaan joutomailla ja käytöstä vapautuneilla turvetuotantoalueilla ei noudatettaisi kaavarajaa***, joka hankaloittaisi suuresti aurinkovoimahankkeiden sijoittumista ja etenemistä juuri niille alueille, joille hallitusohjelma ja myös energiapolitiikan vaikuttajat sen eniten soisivat tapahtuvan.

4. Aurinkovoiman rakentaminen metsään

Aurinkovoimaosayleiskaava on sinänsä toimiva väline hankkeissa, joissa yhteensovittaminen edellyttää yleiskaavatasoista suunnittelua. ***Pidämme*** kuitenkin ***erittäin epätäsmällisenä sääntelynä 71 § toisen kohdan kirjausta, jonka mukaan kaavaa voi käyttää, mikäli ”aurinkovoimalan pinta-alasta ei osoiteta merkittävää määrää metsämaalle***”. Epäselvä lakikirjaus asettaa toiminnanharjoittajat epäsuotuisaan asemaan. Käytännössä “merkittävä määrä” ***jäisi muutoksenhakutuomioistuimen ratkaistavaksi***, eikä aurinkovoimahanketta edistävällä yrityksellä olisi näkymää siihen, millainen hanke on lain mukainen. Tämä on yritysten oikeusturvan kannalta huomattava ongelma. Lisäksi se kuormittaa jo valmiiksi ruuhkautuneita hallinto-oikeuksia. ***Esitämme valiokunnalle ensisijaisesti harkittavaksi, että pykälästä 71 2 momentin 2 kohta poistetaan. Toinen vaihtoehto on, että kyseisen kohdan perusteluihin kirjataan, että merkittäväksi määräksi ei katsota sitä, jos hankkeesta korkeintaan 50 % sijaitsee metsämaalla.***

5. Rakentamisluvan myöntäminen ennen kaavan lainvoimaisuutta

Nykyisellään rakentamislaki mahdollistaa rakentamislupien myöntämisen lainvoimaa vailla olevan asemakaavan tai tuulivoimayleiskaavan perusteella. Vastaava mahdollisuus olisi perusteltua ulottaa koskemaan myös aurinkovoimaa, jotta kaavaa ja rakentamislupaa koskevat mahdolliset valitukset saataisiin käsiteltäviksi tuomioistuimessa samanaikaisesti. Tämä sujuvoittaisi aurinkovoimahankkeiden edistämistä useilla kuukausilla, jopa vuosilla. ***Esitämme valiokunnalle harkittavaksi, että rakentamislain 184 §:ään lisätään myös aurinkovoimaosayleiskaava tasapuolisuuden sekä aurinkovoimahankkeiden sujuvan etenemisen vuoksi***.

Kunnioittaen, Matias Ollila, edunvalvontajohtaja, Suomen uusiutuvat ry
puh. 040 124 7411, matias.ollila@suomenuusiutuvat.fi